

et Indtryk af, hvad den moderne Emancipation betyder og vil komme til at betyde som Samfundsfaktor.

Digtning, baade Prosa og Poesi, er paa en for os næsten uforstaaelig Maade knyttet sammen til en højere Enhed. Afsnittet herom er maaske det mest fængslende; det slaar Dørene op til en helt ny Betragtning af sirlige Tegninger og Billeder, som er saa velkendte. Her spores ogsaa Forfatterens nære Tilknytning til en Kultus, hvor Europæeren maa nøjes med at være Tilskuer, og kun meget vanskeligt formaar at trænge ind til Sagens Kerne. De sidste Afsnit om Livets Formaal og Kinas Stilling i Verden i Fremtiden giver Stof til megen Eftertanke. Her taler en Mand, som kender baade Europas og Kinas Kultur og som klart vejer pro et contra. Hans Hjerte er hos Kina, men hans Kløgt siger ham, at Kina maa tage tilbørligt Hensyn til den Verden, der er uden om, dersom det vil bestaa som selvstændig Kulturstat i Fremtiden. Hvad Kina har Brug for, er ikke just mere Moral, men flere Fængsler til Politikere.

Jan Degenkolw.

Danmarks Kirker, udgivet af Nationalmuseet, Præstø Amt og Sorø Amt. 19×26 cm, talrige Illustrationer. Gads Forlag. København 1933.

Af dette store Værk er Præstø Amts Kirker udkommen i to Halvbind med tilsammen 1112 Sider og af Sorø Amts Kirker er kommen 960 Sider, saa at ogsaa dette Bind snart vil være afsluttet.

Danmark besidder i sine Landsbykirker en sjælden Skat baade af Skønhedsværdi og kunsthistorisk Værdi. Alene i Præstø Amt er saaledes bevaret 6 middelalderlige Købstadskirker og 77 middelalderlige Kirker paa Landet. Til Sammenligning kan anføres, at der paa Øen Sardinien, der er mere en tre Gange saa stor som hele Sjælland, kun findes bevaret 11 middelalderlige Købstadskirker og 13 Kirker paa Landet, og af disse 24 Kirker er de fire mere eller mindre i Runier. De danske Landsbykirker stammer næsten alle fra den romanske Tid (1100—1250), men de fleste er blevet udvidede og ombyggede i gotisk Tid, hvorved de har mistet en Del af deres Skønhed. Kun ganske enkelte Kirker er nybyggede i den gotiske Tid og endnu færre i senere Tid.

Det foreliggende Værk beskriver hver enkelt Kirke. Først er der Billede af Kirke og Grundplan, hvoraf man kan se, hvormeget der er bevaret af de oprindelige Mure og hvad der er af yngre Oprindelse, dernæst følger en af mange Illustrationer ledsaget Førtegnelse over Inventaret. Døbefonterne er i stort Antal bevaret fra ro-

mansk Tid, middelalderlige Altertavler er sjældne, de fleste stammer ligesom Prækestole fra Rennæssancetiden (1550—1650) eller er endnu yngre. Dernæst er der i de to sidste Menneskealdrer af-dækket en stor Mængde Kalkmalerier, de fleste fra gotisk Tid. Af Gravsten med Reliefbilleder af de Afdøde er der kun bevaret faa fra Middealderen, men derimod temmelig mange fra Tiden efter Reformationen. Hertil kommer en Mængde Epitafier med Malerier. Af geografisk Interesse er endelig de Landsbykort, som afslutter Beskrivelsen af hver enkelt Landsbykirke. Det er Reproduktioner af Matrikelskortene fra Udskiftningstiden (1780—1820), og det er af stor Værdi for Geografer, som studerer Bebyggelsesforhold, ved at kunne finde de gamle Landsbykort samlede og let tilgængelige i Stedet for at skulle se dem efter paa Matrikelskontoret.

Ved Paabegyndelsen af dette monumentale Værk har Nationalmuseet indlagt sig uvisnelig Fortjeneste. Allerede de to Bind, som nu nærmer sig sin Afslutning er af overordentlig stor Værdi, men ad Aare, naar hele Værket engang foreligger færdigt, vil det staa som Hovedkilden til Studiet af ældre dansk Kunsthistorie.

M. Vahl.

Wilhelm Filchner: Bismillah! Vom Huang-ho zum Indus. Leipzig 1938. 16×23 cm, 347 S., 114 Billeder paa dekrideret Papir og eet Kort.

Den tyske Forskningsrejsende og Geofysiker, Prof., Dr. h. c. Wilhelm Filchner har efterhaanden adskillige Aar „Asien“ bag sig. Oprindelig Officer i den bayerske Hær, red han allerede i Sommeren 1900, kun 23 Aar gammel, over Pamir. 1903—05 foretog han sammen med Albert Tafel den Rejse til Hwanghos Kildeomraade, som satte Frugt i det 11 Bind store Værk: „Wissenschaftliche Ergebnisse der Expedition Filchner nach China und Thibet“ (Berlin 1913). Siden Verdenskrigen har Filchner især helliget sig Geofysikken og paa to omfattende Rejser foretaget magnetiske Maalinger i Centralasien. Den første Rejse 1926—28 gik fra den russiske Grænse via Kulja og Urumchi gennem Dzungarier og Mongoliet til det egentlige Kinas Nordvesthjørne og derfra gennem Øst- og Syd-Tibet til Kashmir. Paa sin sidste Ekspedition 1935—38 har Filchner lagt en Linje af Observationsstationer midt ind gennem det store Omraade, han paa den forrige Ekspedition omkredsede, nemlig gennem Tsaidam Plateauet og langs Sinkiangs Sydrand. Naar han har kaldt sin Bog om denne sidste Rejse „Bismillah“, d. v. s. i Allahs Navn, de Ord hvormed en Koran-Sure sædvanligvis begynder, er det, fordi han paa sin Rejse kom gennem et hovedsagelig mu-